

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ І ЄВРОПЕЙСЬКА ПЕРСПЕКТИВА

Навчально-науковий інститут права
Національного університету водного господарства та природокористування
вул. Олекси Новака, 75, навчальний корпус № 8, 33000, Рівне, Україна
E-mail: yuliya.burchenko@gmail.com

Мета: окреслити специфіку сучасного розуміння адміністративної відповідальності. У зв'язку з цим у представленому матеріалі реалізуються такі завдання: 1) надано характеристику інституту адміністративної відповідальності; 2) розкрито особливості сучасного розуміння й бачення адміністративної відповідальності та її функцій. **Методи дослідження:** загальнотеоретичні та аналітичні у поєднанні із системним і комплексним підходами. **Результати:** 1) на теоретичному рівні констатовано, що інститут адміністративної відповідальності є одним із найпоширеніших у національній юридичній практиці попри те, що залишається довгий час дискусійним щодо понятійного визначення, структури й методів реалізації; 2) показано, що українським правознавцям характерне застосування європейських підходів у сфері адміністративно-деліктного законодавства; 3) обстоюється позиція про необхідність реалізації відповідних підходів на рівні національного законодавства, можливість чого доводиться європейською практикою реформування адміністративно-деліктного законодавства. **Обговорення:** принциповою позицією для нашого дослідження є положення про недопустимість ситуації, що є типовою у випадку з поняттям «адміністративна відповідальність», яке широко вживається у юридично-науковій, правозастосовній, освітній сферах і на побутовому рівні, але при цьому на має чіткого правового визначення. Крім того, у відповідності до сучасних наукових підходів, формалізації, деталізації й термінологічної визначеності у законодавстві потребують (1) нормативно-правові акти, що передбачають адміністративні правопорушення, адміністративні стягнення та провадження у відповідних справах, а також (2) загальні положення адміністративної відповідальності, поняття адміністративного правопорушення, види адміністративних стягнень і правила їх застосування.

Ключові слова: адміністративне право; адміністративно-правові відносини; адміністративна відповідальність.

Постановка проблеми та її актуальність.

Розвиток сучасного демократичного суспільства передбачає розбудову ефективних правових механізмів забезпечення інтересів громадян у зв'язку з управлінською діяльністю держави. Вирішення вказаного завдання зумовлює важливість такої складової суспільних відносин як от адміністративно-правові відносини, що (1) виникають у процесі державного управління і (2) суб'єкти яких є носіями прав і обов'язків,

урегульованих нормами адміністративного права. Класично, невиконання обов'язків або порушення прав однієї із сторін адміністративно-правових відносин тягне за собою юридичну (зокрема, адміністративну) відповідальність. Очевидно, що важливість адміністративно-правових відносин та усіх їх елементів, зокрема адміністративної відповідальності зумовлюють постійний науковий інтерес. Отож у подальшому викладі наша увага буде зосереджена на та-

кому правовому явищі як адміністративна відповідальність і його сучасному розумінні.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Аналіз спеціальної літератури вказує на значну увагу до інституту адміністративної відповідальності українських дослідників. Як особливе правове явище адміністративна відповідальність, зокрема, була предметом вивчення таких дослідників як-от О. Літошенко, яка аналізувала місце адміністративної відповідальності у системі юридичної відповідальності (2003) [1]; Н. Гришиної – досліджувала соціальний зміст адміністративної відповідальності (2014) [2]; В. Польщикова, який систематизував підходи до розуміння адміністративної відповідальності як форми юридичної відповідальності (2015) [3]; В. Крижановської, яка здійснила експлікацію нових підходів до феномену адміністративної відповідальності в адміністративному праві України (2016) [4]; О. Панасюка стосовно проблематики класифікації функцій адміністративної відповідальності (2019) [5]; О. Миколенка і О. Дуліної, які систематизували суб'єктів адміністративної відповідальності в доктрині сучасного адміністративного права (2015) [6].

Водночас, явище адміністративної відповідальності широко досліджувалося у практичній площині, зокрема, з цього приводу звертають увагу дослідження щодо (1) питань відповідальності за виготовлення, придбання, зберігання або реалізацію фальсифікованих алкогольних напоїв або тютюнових виробів, які вивчала С. Гаркуша (2010) [7], (2) місця адміністративної відповідальності за невиконання законних вимог державного виконавця в системі юридичної відповідальності, що стало предметом аналізу К. Шкарупи (2010) [8], (3) підстав адміністративної відповідальності за правопорушення у сільському господарстві, узагальнених Н. Васильєвою (2014) [9], (4) особливостей адміністративної відповідальності неповнолітніх, які досліджені О. Кукшиною (2015) [10], (5) особливостей інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб у сфері використання та охорони водних ресурсів, які з'ясувала Л. Гбур (2018) [11].

Напрацювання вказаних науковців очевидно не вичерпують увесь масив наявних досліджень, що присвячені явищу адміністративної відповідальності. Разом з тим, вони добре ілюструють, що відповідні дослідження мають власну історію і стосувалися різних теоретичних й практичних аспектів означеного правового інституту. З іншого боку, згадані наукові праці також підтверджують динамічність і широту інституту адміністративної відповідальності, а також перманентну потребу наукової уваги до нього, що є додатковим аргументом доречності представлені нами роботи.

Метою статті є окреслити специфіку сучасного розуміння адміністративної відповідальності. У зв'язку з цим у представленому матеріалі реалізуються такі завдання: 1) надати характеристику феномену адміністративної відповідальності; 2) розкрити особливості сучасного розуміння й бачення адміністративної відповідальності і функцій цього правового інституту.

Методологічна основа представленого дослідження зумовлена його теоретичним характером, що передбачає використання загально-теоретичних і аналітичних методів наукового дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «адміністративна відповідальність» є доволі вживаним у національній юридичній практиці. Показовим є факт, що у базі даних «Законодавство України» Верховної Ради України налічується понад п'ять тисяч різноманітних нормативно-правових актів, у яких у той чи інший спосіб застосовується поняття «адміністративна відповідальність» й відповідний йому правовий інститут. При цьому лише Кодекс України про адміністративні правопорушення містить доволі лаконічне визначення: «Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності» (ст. 9) [12]. Вказане формулювання спричинило активні пошуки визначення поняття і сутності адміністративної відповідальності як теоретичної основи її практичної реалізації. При цьому, дослідники (зо-

крема, В. Крижановська, Л. Гбур, О. Панасюк, В. Романюк) вказують на те, що у сучасній юридичній науці відсутня єдність поглядів щодо поняття, структури, методів адміністративної відповідальності. Спеціальні дослідження доводять, що нині побутує декілька основних підходів до трактування власне поняття «адміністративна відповідальність»: 1) як одного з модусів юридичної відповідальності; 2) як наслідок порушення адміністративного законодавства, що являє собою сукупність певних правовідносин; 3) як заходу державного примусу; 4) як практичного засобу забезпечення правопорядку [13]. Принагідно зауважимо, що наша позиція полягає в тому, що вказані підходи справедливі, але для розуміння сутності адміністративної відповідальності мають застосовуватися комплексно. Виходячи з цієї методологічної позиції далі надамо характеристику феномену адміністративної відповідальності.

Загальним положенням досліджень, що присвячені адміністративній відповідальності, є теза про те, що вона є різновидом юридичної відповідальності і важливою складовою сучасного адміністративного права. При цьому назва «адміністративна відповідальність» зумовлена власне адміністративним порядком застосування заходів впливу за вчинення певних правопорушень [5]. У визначеннях поняття «адміністративна відповідальність» як правило зазначається, що вона нормативно врегульована, має державно-обов'язковий, примусовий характер і реалізується в специфічних для неї процесуальних формах [8, с. 8]. Адміністративна відповідальність також потрактовується як особлива правова форма реакції держави на захист публічних і приватних інтересів, яка полягає в сукупності встановлених державою матеріальних і процесуальних правових норм [4, с. 10-11].

Зрештою на практиці адміністративна відповідальність знаходить свій вираз «у застосуванні до правопорушника заходів державного примусу у вигляді адміністративних стягнень, які тягнуть за собою несприятливі наслідки особистого, майнового та іншого характеру і владний осуд винного суб'єкта з ме-

тою попередження та припинення адміністративних правопорушень» [1, с. 14].

Окремо варто зауважити, що адміністративна відповідальність має стимулюючий характер. Адже факт визначення державою чітких і дієвих механізмів притягнення до адміністративної відповідальності спонукає потенційного правопорушника до належної поведінки і є способом попередження правопорушень. Тут ми поділяємо позицію, що інститут адміністративної відповідальності охоплює усі наявні способи впливу на правопорушника – каральний, відновлювальний, компенсаційний, профілактичний і попереджувальний [4, с. 11]. Отож цілком справедливим є твердження, що «соціальна цінність адміністративної відповідальності полягає не тільки в попереджувальній та охоронній функціях, але й в активному стимулюванні соціально корисних видів правомірної поведінки» [14, с. 102].

Аналіз літератури за обраною темою дослідження дозволяє стверджувати, що до специфічних особливостей адміністративної відповідальності дослідники відносять: 1) наявність спеціальної мети й завдання адміністративної відповідальності [15]; 2) статус адміністративної відповідальності як правового наслідку неналежної реалізації суб'єктами адміністративно-правових відносин своїх прав та обов'язків [2]; 3) обов'язковість чітких нормативних підстав настання адміністративної відповідальності, що дозволяє притягнути особу до цього виду відповідальності [9; 10; 11]; 4) склади адміністративних правопорушень як підстав настання адміністративної відповідальності визнані не лише в Кодексі України про адміністративні правопорушення, але й в інших нормативно-правових актах [16; 13]; 5) кореляцію зі ступенем суспільної небезпеки, об'єкту та предмету посягання, об'єктивної сторони проступку [1]; 6) функціональний характер, адже адміністративна відповідальність полягає у застосуванні до осіб, які вчинили адміністративні проступки, особливих санкцій – адміністративних стягнень [13]; 7) наявність спектру функцій, до яких відносять основні (виховна, превентивна (попереджувальна) і каральна) й додаткові (об-

межувальна, правозахисна, виховна, регулятивна, альтернативна, відновлювальна (компенсаційна), інтегративна та інформаційна функції) [5].

Означені особливості не лише демонструють багатогранність такого правового явища як-от адміністративна відповідальність, але й допомагають чітко відмежувати її від інших видів юридичної відповідальності (наприклад, дисциплінарної, цивільно-правової та кримінальної).

Як було відзначено у попередньому викладі, попри значний обсяг теоретичних матеріалів присвячених інституту адміністративної відповідальності увага до нього не зменшується. Очевидно, така ситуація зумовлена тим, що «адміністративна відповідальність відіграє важливу роль на сучасному етапі становлення та розбудови правової держави, адже адміністративні правопорушення є найбільш численним видом проступків» і вказаний тип правопорушення «своєю чисельністю значно погіршує стабільність та розвиток суспільства та держави в цілому» [14, с. 106]. Крім того, наукова активність щодо означеного правового інституту напевно зумовлена недопустимістю ситуації, що є типовою у випадку з поняттям «адміністративна відповідальність», яке широко вживається у юридично-науковій, правозастосовній, освітній сферах, а також на побутовому рівні, але при цьому на має чіткого правового визначення. Такий стан речей очевидно порушує принцип термінологічної визначеності застосовуваних понять, що передбачає однозначності розуміння сенсу й однаковості тлумачення певного поняття як обов'язкової передумови ефективної практики його застосування й реалізації позначеного ним теоретичного конструкту.

Водночас, актуальність змістовного вдосконалення інституту адміністративної відповідальності (і відповідного йому поняття) зумовлена і необхідністю вже «перезрілої» реформи адміністративно-деліктного законодавства, фундаментальним нормативно-правовим актом якого залишається пострадянський Кодекс України про адміністративні правопорушення, ухвалений ще у 1984 році. Як наголошують дослідники інституту адміністративної відповідальності, прогалиною чинного Кодексу є, не-

належне визначення загальних правових основ і юридичних механізмів вчинення адміністративно-правових дій. «Для забезпечення правової регламентації публічно-управлінської діяльності, створення юридичних гарантій реалізації прав і свобод, доцільно сформулювати правові норми, що регламентують адміністративно-правові дії» [4, с. 15]. Отож починаючи з 1998 року точаться розмови про ухвалення нового кодифікованого акту – Кодексу про адміністративні проступки, втім ситуація досі не міняється. Зокрема, «упродовж 1998–2013 рр. на розгляд загалу було винесено принаймні три проекти КУпАП, однак жоден із них не отримав необхідної підтримки. Фактично питання розробки і прийняття нового кодексу багато років поспіль перебуває в «законсервованому стані» [17].

Зрештою, увага до інституту адміністративної відповідальності посилюється і у контексті адаптації українського законодавства до законодавства Європейського Союзу, що вмотивовано євроінтеграційними планами української держави. Отож «сучасні пріоритети розвитку суспільства і держави зумовлюють удосконалення, корегування та навіть іноді надання абсолютно нового змісту різним правовим інститутам» [18]. Ми поділяємо позицію, що європейський вектор розвитку української держави передбачає реформування нормативно-правової бази, зокрема термінологічну чіткість понять національного адміністративного права [19]. У зв'язку з цим постає потреба спеціальної уваги до інституту адміністративної відповідальності у європейському правовому контексті.

В цьому контексті є цікавим досвід Республіки Латвія, парламент якої 25.10.2018 р. ухвалив Закон про адміністративну відповідальність [20], що набув чинності 01.08.2020 р., замінивши застарілий Кодекс про адміністративні правопорушення Латвії. Вказаний документ є гарним прикладом реалізації на рівні національного законодавства європейських концепцій у сфері адміністративно-деліктного законодавства.

Передусім законодавці Латвії визначили чітку мету Закону про адміністративну відповідальність: захист існуючої правової си-

стеми, зокрема публічно-правового інтересу, встановленого адміністративного порядку, громадського порядку, а також забезпечення ефективного провадження у справах про адміністративні правопорушення відповідно до основних прав людини та досягнення справедливого вирішення спорів, що виникають у відповідних правових відносинах. Тут, звертає на себе увага наголос на завданнях захисту (1) сфери публічно-правового інтересу і (2) встановленого адміністративного порядку.

Наступним важливим моментом є те, що у вказаному Законі латвійський законодавець адміністративну відповідальність визначає як систему, що включає: 1) закони та нормативно-правові акти, що передбачають адміністративні правопорушення, адміністративні стягнення та провадження у справах про адміністративні правопорушення; 2) загальні положення адміністративної відповідальності, поняття адміністративного правопорушення, види адміністративних стягнень і правила їх застосування, компетентні органи та посадові особи, хід провадження у справі про адміністративне правопорушення в установі та суді, порядок виконання адміністративних стягнень; 3) правові акти Європейського Союзу прямої дії та обов'язкові для Латвійської Республіки міжнародні угоди, які регулюють адміністративну відповідальність. В подальшому викладі у Законі про адміністративну відповідальність кожен з елементів системи адміністративної відповідальності Латвії набуває правого (і термінологічного) визначення.

Ухвалення спеціального Закону про адміністративну відповідальність латвійським парламентом засвідчило (1) відмову від старого (1984 року) пострадянського Кодексу про адміністративні правопорушення, а отже повне розмежування законодавства про адміністративні проступки і кримінального права, а також (2) реальну розбудову відповідного правового інституту на гуманістичних по суті принципах європейського права. Водночас застосована латвійським законодавцем методологія творення європейського за змістом інституту адміністративної відповідальності може стати гарним прикладом для українського законодав-

ця, адже доводить (1) існування сучасного бачення вказаного правового інституту й (2) практичну можливість законодавчої формалізації такого бачення.

Висновки. На підставі проведеного дослідження обґрунтовано зробити такі висновки.

1. Інститут адміністративної відповідальності відіграє важливу роль у контексті розбудови правової держави. Водночас, поняття «адміністративна відповідальність» є доволі вживаним у національній юридичній практиці попри те, що не має ані достатнього визначення у законодавстві, ані єдності серед дослідників щодо його понятійного визначення, структури й методів реалізації. При цьому наявні підходи розуміння сутності адміністративної відповідальності, на наше переконання, доречно застосовувати комплексно.

2. Аналіз літератури за обраною темою дослідження дозволяє стверджувати про наявність специфічних особливостей адміністративної відповідальності. Ці особливості доводять багатогранність такого правового явища як адміністративна відповідальність, а також допомагають чітко відмежувати її від інших видів юридичної відповідальності. Відтак, на теоретичному рівні доречно говорити про застосування українськими правознавцями європейських підходів у сфері адміністративно-деліктного законодавства, що передбачають чітке розмежування правопорушень у сфері публічного адміністрування й правопорушень загальнокримінального характеру і/або цивільно-правового характеру. Натомість на рівні законодавства вказані підходи досі належного відображення не отримали.

Таким чином, приходимо до загальної констатації, що досі залишається актуальною увага науковців і законодавців до інституту адміністративної відповідальності. Ця увага очевидно посилюватиметься у контексті адаптації українського законодавства до законодавства Європейського Союзу. У зв'язку з цим постає потреба спеціальної уваги до інституту адміністративної відповідальності у європейському правовому контексті, що стане предметом наших подальших досліджень.

Література

1. Літошенко О.С. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності: поняття та специфіка. *Міжнародне право і національне законодавство*. 2003. Вип. 3. С. 121–126.
2. Гришина Н.В. Соціальний зміст адміністративної відповідальності. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія Право*. 2014. № 1106. Вип. 17. С. 61–66.
3. Польщиков В.В. Сучасне розуміння адміністративної відповідальності як форми юридичної відповідальності. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 9-10. С. 42–52.
4. Крижановська В.А. Адміністративна відповідальність в адміністративному праві України: сучасне розуміння, нові підходи: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2016. 22 с.
5. Панасюк О.В. Наукові погляди на класифікацію функцій адміністративної відповідальності. *Юридична наука*. 2019. № 1. С. 113–118.
6. Миколенко О.І., Дуліна О.В. Суб'єкт адміністративної відповідальності в доктрині сучасного адміністративного права (на прикладі адміністративних правопорушень в сфері земельних відносин). Одеса: Фенікс, 2015. 200 с.
7. Гаркуша С.В. Адміністративна відповідальність за виготовлення, придбання, зберігання або реалізацію фальсифікованих алкогольних напоїв або тютюнових виробів: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2010. 18 с.
8. Шкарупа К.В. Адміністративна відповідальність за невиконання законних вимог державного виконавця: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2010. 18 с.
9. Васильєва Н.С. Підстави адміністративної відповідальності за правопорушення у сільському господарстві. *Європейські перспективи*. 2014. № 8. С. 97–101.
10. Кукшинова О.О. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх. *Митна справа*. 2015. № 5. С. 55-63.
11. Гбур Л.В. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері використання та охорони водних ресурсів України: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2020. 18 с.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 12.01.2023).
13. Романюк В. Сутність та правова природа заходів адміністративної відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3. С. 236–240.
14. Колеснікова М., Калініченко Л. Теоретико-правові засади адміністративної відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 1. С. 102–107.
15. Гарасимів О.І., Захарова О.В. Адміністративна відповідальність як різновид юридичної відповідальності працівників органів внутрішніх справ. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 220–230.
16. Польщиков В.В. Сучасне розуміння адміністративної відповідальності як форми юридичної відповідальності. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 9-10. С. 42–52.
17. Гармонізація законодавства про адміністративну відповідальність із стандартами ЄС та практичною ЄСПЛ: доповідь. Квітень 3, 2017. Асоціація УМДПЛ. URL: http://umdpl.info/police-experts.info/2017/04/03/theses_admin-discussion/ (дата звернення: 28.01.2023).
18. Панасюк О.В. Адміністративно-деліктне право України: теоретичні питання розвитку та реформування. Харків: ТОВ «У справі», 2020. 508 с.
19. Панасюк О.В. Проблемні питання оновлення змісту адміністративної відповідальності. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 2. Т. 2. С. 122–128.
20. Law on Administrative Liability, Riga, 14 November 2018. The Parliament of the Republic of Latvia. URL: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/303007-law-on-administrative-liability> (дата звернення: 3.02.2023).

References

1. Litoshenko O.S. Administratyvna vidpovidalnist yak vyd yurydychnoi vidpovidalnosti: poniatia ta spetsyfika. *Mizhnarodne pravo i natsionalne zakonodavstvo*. 2003. Vyp. 3. S. 121–126.
2. Hryshyna N.V. Sotsialnyi zmist administratyvnoi vidpovidalnosti. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina. Serii Pravo*. 2014. № 1106. Vyp. 17. S. 61–66.
3. Polshchikov V.V. Suchasne rozuminnia administratyvnoi vidpovidalnosti yak formy yurydychnoi vidpovidalnosti. *Visnyk Mariupolskoho Derzhavnogo Universytetu. Serii: Pravo*. 2015. Vyp. 9-10. S. 42–52.
4. Kryzhanovska V.A. Administratyvna vidpovidalnist v administratyvnomu pravi Ukrainy: suchasne rozuminnia, novi pidkhody: avtoref. dysert.... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Lviv, 2016. 22 s.
5. Panasiuk O.V. Naukovi pohliady na klasyfikatsiiu funktsii administratyvnoi vidpovidalnosti. *Yurydychna nauka*. 2019. № 1. S. 113–118.
6. Mykolenko O.I., Dulina O.V. Subiekt administratyvnoi vidpovidalnosti v doktryni suchasnoho administratyvnoho prava (na prykladi administratyvnykh pravoporushen v sferi zemelnykh vidnosyn). Odesa: Feniks, 2015. 200 s.
7. Harkusha S.V. Administratyvna vidpovidalnist za vyhotovlennia, prydbannia, zberihannia abo realizatsiiu falsyfikovanykh alkoholnykh napoiv abo tiutiunovykh vyrobiv: avtoref. dys.... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Irpin, 2010. 18 s.
8. Shkarupa K.V. Administratyvna vidpovidalnist za nevykonannia zakonnykh vymoh derzhavnogo vykonavtsia: avtoref. dys.... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Irpin, 2010. 18 s.
9. Vasylieva N.S. Pidstavy administratyvnoi vidpovidalnosti za pravoporushennia u silskomu gospodarstvi. *Yevropeiski perspektyvy*. 2014. № 8. S. 97–101.
10. Kukshynova O.O. Osoblyvosti administratyvnoi vidpovidalnosti nepovnitelnykh. *Mytna sprava*. 2015. № 5. S. 55–63.
11. Hbur L.V. Administratyvna vidpovidalnist za pravoporushennia u sferi vykorystannia ta okhrony vodnykh resursiv Ukrainy: avtoref. dys.... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv, 2020. 18 s.
12. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainskoi RSR. 1984. Dodatok do № 51. St. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (data zvernennia: 12.01.2023).
13. Romaniuk V. Sutnist ta pravova pryroda zakhodiv administratyvnoi vidpovidalnosti. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. 2019. № 3. S. 236–240.
14. Kolesnikova M., Kalinichenko L. Teoretyko-pravovi zasady administratyvnoi vidpovidalnosti. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. 2019. № 1. S. 102–107.
15. Harasymiv O.I., Zakharova O.V. Administratyvna vidpovidalnist yak riznovyd yurydychnoi vidpovidalnosti pratsivnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. 2013. № 1. S. 220–230.
16. Polshchikov V.V. Suchasne rozuminnia administratyvnoi vidpovidalnosti yak formy yurydychnoi vidpovidalnosti. *Visnyk Mariupolskoho Derzhavnogo Universytetu. Serii: Pravo*. 2015. Vyp. 9-10. S. 42–52.
17. Harmonizatsiia zakonodavstva pro administratyvnu vidpovidalnist iz standartamy YeS ta praktychnoiu YeSPL: dopovid. Kvitin 3, 2017. Asotsiatsiia UMDPL. URL: http://umdpl.info/police-experts.info/2017/04/03/theses_admin_discussion/ (data zvernennia: 28.01.2023).
18. Panasiuk O.V. Administratyvno-deliktne pravo Ukrainy: teoretychni pytannia rozvytku ta reformuvannia. Kharkiv: TOV «U spravi», 2020. 508 s.
19. Panasiuk O.V. Problemni pytannia onovlennia zmistu administratyvnoi vidpovidalnosti. *Naukovyi visnyk publicznego ta pryvatnoho prava*. 2018. Vyp. 2. T. 2. S. 122–128.
20. Law on Administrative Liability, Riga, 14 November 2018. The Parliament of the Republic of Latvia. URL: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/303007-law-on-administrative-liability> (data zvernennia: 3.02.2023).

**ADMINISTRATIVE LIABILITY:
MODERN UNDERSTANDING AND THE EUROPEAN PERSPECTIVE**

Institute of Law,
National University of Water Management and Environmental Engineering
Oleksy Novaka street № 75, academic building № 8, 33000, Rivne, Ukraine
E-mail: yuliya.burchenko@gmail.com

Purpose: to outline the specifics of the modern understanding of administrative liability. In this regard, the following tasks are implemented in the presented material: 1) the characteristics of the institute of administrative liability are provided; 2) the features of modern understanding and vision of administrative liability and its functions are revealed. **Research methods:** general theoretical and analytical methods in combination with systemic and complex approaches are presented. **Results:** 1) it was established at the theoretical level, that the institution of administrative liability is one of the most widespread in national legal practice, despite the fact that it remains debatable for a long time regarding the conceptual definition, structure and methods of implementation; 2) it is shown that Ukrainian lawyers are characterized by the application of European approaches in the field of administrative and administrative torn legislation; 3) the position about the need of implementation of relevant approaches at the level of national legislation, the possibility of which is proven by the European practice of reforming administrative and administrative torn legislation is advocated. **Discussion:** the principle position for our research is the provision of the inadmissibility of the situation, which is typical in the case of the concept of “administrative liability”, which is widely used in the legal and scientific, law enforcement, educational spheres and at the household level, but at the same time does not have a clear legal definition. Besides, in accordance with the modern scientific approaches, formalization, detailing, and terminological certainty in the legislation they require (1) normative legal acts providing for administrative offenses, administrative fines and implementations in to the relevant ones, as well as (2) general provisions of administrative liability, concepts administrative offense, types of administrative fines and rules for their application.

Key words: administrative legislation; administrative and legal relations; administrative liability.

Стаття надійшла до редакції 06.04.2023